

KŘESŤANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

časopis Národní Jednoty československých Protestantů v Americe a Kanadě

Ročník LXVII (XXVI) Chicago, Illinois

Září—Říjen (Sept.-Oct.)

Číslo (No.) 9-10

Reentry of Second Class matter at the Post Office at Taylor, Texas. Acceptance for mailing at a special rate of postage provided for in section 1103. Act of October 3, 1917, authorized July 11, 1918

St. Č.

Království nebeské se přibližuje

Od toho času počal Ježíš kázati a praviti: Pokání činite; neboť se přiblížilo království nebeské. (Matouš 4:17)

Na první pohled se zdá, že tento text je zcela nečasový. Jednak je velmi mnoho lidí, kteří považují království nebeské za pohou ilusi, jednak i věřící se často domnívají že toto království je statek, který lze očekávat až po smrti nebo na konci světa.

A kdybychom si pod královstvím nebeským představovali něco velmi krásného, zdá se, že se jemu dnes vůbec nepřibližujeme, nýbrž se spíše od něho vzdalujeme.

Také slovo "pokání" má nepříjemný zvuk v uších moderního člověka. Domnívá se, že toto slovo patří spíše do temného středověku nežli do dvacátého století.

Protože každé slovo Pána Ježíše je svrchovaně časové i naléhavé, platí to jistě též o textu. Abychom si to ujasnili, položíme si tři otázky:

1. Co je království nebeské?
2. Co je to pokání?
3. V čem lze hledati blízkost království nebeského?

I.

Mluví-li se o království nebeském, mají mnozí jen představu určitého prostoru a času. Hledají je v nebi, někde nad hvězdami a mají-li zálibu v hloubání, vyjadřují se filosoficky, že království nebeské je někde v nadsvětnu, nebo dokonce nad prostorem a časem, představují si pod královstvím nebeským něco čistě duchovního, co nemá nic společného s naším zemským tělem a s tímto viditelným světem. Pak by ovšem jediná cesta k uskutečnění království nebeského vedla skr-

ze smrti těla a skrze konec i zničení světa.

Nelze říci, že by to bylo učení křesťanské. Písmo aspoň výslovně mluví o těla z mrtvých vzkříšení a v poslední jeho knize se předpovídá, že na "konci světa" bude nejen nové nebe, nýbrž i nová země! (Zjev. Jana 21.) Do Písma nesmíme vkládati odtahité pojmy jako je "nadsvětlost" a čirá duchovnost, které jsou modernímu světu myšlení běžné, ale biblickému myšlení cizí.

Co je tedy království nebeské? V Písmu nalézáme častěji slovo "království Boží, které je s oním totožné. Židé měli takovou úctu k Bohu, že se ostýchali i vysloviti jen jeho jméno. Nejraději opisovali toto slovo výrazem "nebe". Tak také vzniklo označení: království nebeské.

V nadějích národa židovského bylo království Boží něco již zde na zemi. Něco tak skutečného a viditelného jako království Davidovo nebo Šalomounovo. Když byl národ zklamaný nehodnými králi, roztrpčen nespravedlivou vládou, bezprávím vůči chudým vdovám a sirotkům, těšili je proroci, že přijde království ideální, dokonalé a spravedlivé. Toto království uskutečnění zde na zemi i sám Bůh nebo jeho služebník, Syn člověka, Mesiáš.

A nemůžeme si říci, že tento nadějný výhled do budoucnosti vyskytoval se jen v době starověku. Nejušlechtlejší snahy lidstva obracejí se vždy znovu tímto směrem. Všecky ideály humanitní mají na mysli stav, v němž by zmizelo utrpení, bezpráví i všechen útlak. Všecky sociální programy hledají cestu k spravedlivému uspořádání společenského života. Všecky revoluce více méně usilovaly o odstranění zlořádů a o vytvoření snesitelných podmínek životních. Mezinárodní smlouvy, paktů a charty, snahy mírové, touhy po za-

KŘESTANSKÉ LISTY A HUSŮV LID

Christian Journal and the People of Hus
Křesťanské Listy 1898 Husův Lid 1940

Vychází měsíčně. Vydává Národní Jednota
Československých Protestantů v USA
a Kanadě

Published monthly by the National Union of
Czechoslovak Protestants of America

Redaktor (Editor) J. P. Tatter
Green Mountain Falls, Colorado

Články, zprávy pro časopis a knihy k recenzi
posílejte na redaktora

Za své příspěvky odpovídají autoři sami.

Předplatné — Subscription \$2.00 per year.
Předplatné, milodary na časopis, jakož i přispěvky Jednotě . . . k podpoře strádajících uprchlíků, dětí a nemocných, zasílejte laskavě na adresu pokladníka Jednoty:

Mr. John Opie, 4800 South Hoyne Ave.
Chicago 9, Illinois

Return Address Adresa Administrace
4800 South Hoyne Ave., Chicago 9, Illinois

bránění válečným konfliktům vycházely z předpokladu, že celé lidstvo má tvořit jednu rodinu, kde by zmizely rozdíly krve, rasy, národa, třídy.

Všecko to je vlastně hledání království nebeského na zemi, jak o něm svědčili proroci, Jan Křtitel i Pán Ježíš.

Království nebeské je cíl, který odpovídá nejhlubší přirozenosti lidské. Je to cíl, který si však nevymyslí člověk, nýbrž byl vložen prozřetelností do každého srdce, aby nikdy nemělo pokoje, dokud se neuskuteční neb aspoň dokud se jemu nepřiblížíme.

A je to pro nás nesmírnou útěchou i pobídkou, věříme-li, že království nebeské je také plán Boží předurčený již při stvoření světa. II.

Co je to pokání, které stejnými slovy požadoval na počátku veřejné činnosti Pán Ježíš jako Jan Křtitel?

I toto slovo není většinou chápáno ve své plnosti. Mnozí si myslí, že pokání je jakýsi druh sebetřýznění, jak bylo pěstováno středověkými poustevníky a mnichy. Představují si při tom chmurné posty, bezmocný nářek a trpný pláč. Vidí v pokání jen prvek negativní: Poníženost, duševní skličenosť, zoufalství, lítost a malomyslnost.

Kromě toho se pokládá pokání jen za soukromou záležitost jednotlivců. Mnohým se zdá, že je to abnormalita, výstřednost, která se naprosto nehodí pro všechny lidi.

Je pravda, že pokání je věc jednotlivců asi

v témž smyslu jako náboženství. Je to tedy do jisté míry věc osobní a soukromá, pokud běží jen o smíření kajícího s Bohem. Ale smíření s Bohem musí jít ruku v ruce se smířením se s člověkem.

Když Jan Křtitel pronesl tuto výzvu pokání, vycházel k němu Jerusalems, všechno Judstvo i všechna okolní krajina Jordánská. Bylo tedy pokání věcí všech bez rozdílu. A právě z kázání Janova vysvítá, že pokání nemělo jen stránku negativní, nýbrž ukládalo všem kajícím kladnou a aktivní změnu života.

Na tuto kladnou stránku ukazuje také původní slovo v řeckém jazyku, které znamená: změnit smýšlení, životní názor i život sám. A ježto království Boží ve své podstatě není jen obecenství s Bohem, nýbrž také obecenství lásky bratří a sester mezi sebou a právě v souvislosti s tímto obecenstvím požaduje Kristus pokání, znamená to změnu celého vztahu člověka ke království nebeskému.

Nelze říci, že by posluchači Kristovi o tomto království nevěděli, nebo že by snad po něm netoužili. Ale měli o něm zcela mylné představy a zaujímali k němu zcela falešné stanovisko.

Farizeové a zákoníci jako představitelé národa se domnívali, že království Boží je vláda člověka, případně celého národa, nad ostatním světem. Pán Ježíš zdůrazňuje, že je to služba člověka Bohu i lidem. Farizeové si představovali království Boží jako izolaci určité třídy neb rasy a svoji vyvolenost cenili jako povýšení nad ostatní — Ježíš však v něm viděl bratrství s těmi nejnižšími. Farizeové ve své povýšenosti hledali právo na svobodné nakládání s podmaněnými lidmi a národy. Pro Ježíše znamená království řád a poslušnost zákona Božího.

Pokání znamenalo v této souvislosti změnu prostředků, jimiž se mělo šířit království nebeské na zemi: Zase farizeové mysleli, že k němu přivede svrchovanost člověka nebo národa, — pro Ježíše k němu vede jen neúchylné zachování svrchovanosti Boží. Farizeové stavěli království nebeské na obecenství těla, rasy a krve. Proto si zakládali na tom, že jsou synové Abrahamovi. Ježíš je staví na obecenství ducha: Kdo činí vůli Otce mého, to jest můj bratr, moje matka a sestra! Farizeové je chtěli uskutečnit svým

pyšným sobectvím, — Ježíš však jediné láskou, vrcholící až v obětování života.

I otázka: Kdo bude první v království Božím byla u Ježíše řešena docela jiným způsobem než u představitelů národa. Ne bohatí, ale chudí mají k němu nejbližší. Snáze projde velbloud uchem jehly nežli bohatý vejde do království Božího! A dále: Chudým evangelium se zvěstuje! — Ne lidé učení a pyšní na své vědomosti, nýbrž lidé prostí, důvěřiví a přímí jako děti mají blízko do tohoto království. Nebudete-li jako nemluvnátka nikoli nevejdete do něho. — Ne lidé ctnostní a mravní bezúhonností se honosící, jako farizeové, nýbrž Samaritáni, publikáni a hříšníci předejdou lidi samospravedlivé do království nebeského.

Ze všeho je jasno: Království Boží nevyroste ze špiček lidské společnosti, z vrchu kultury a civilisace, ne z pyšných, spoléhajících se na sebe, nýbrž z "chudých v duchu", lkajících a kajících, kteří mají svou jedinou naději v Bohu.

To byl jistě v době Kristově názor revoluční, který stál v krajním rozporu se vším učením tehdejšího světa. A změna života, která by z tohoto názoru vyplynula, vyžadovala by největší aktivitu, protože by převrátila svět a vytvořila zcela nové obcenství lidí a národů.

A je samozřejmé, že bez pokání, to jest bez tohoto radikálního převratu v názorech i v životě nelze si představit pokrok a úspěch království Božího na zemi.

III.

Nastává tedy poslední otázka, zdali a jak se tomuto království lidstvo přibližuje.

Židé často žádali na Pánu Ježíši nějaké znamení, že se království Boží přibližuje. Ježíš to však odepřel a prohlásil, že tomuto pokolení zlému nebude dáno žádné jiné znamení než znamení proroka Jonáše. Pozorné čtení příslušného textu (Matouš 12,39-41, a Lukáš 11,29,30) nasvědčuje, že tím znamením není pobyt Jonášův v břiše ryby, nýbrž to, že ninivětští pohané ke kázání Jonášovu činili pokání a docela změnili svůj život. A tento ořerod jest jediným znakem, že království Boží ve světě pokračuje.

Ani to Židé nechápali a hledali pokrok nebeského království na zcela falešné cestě.

Mysleli, že se království Boží přiblíží, když Kristus dosedne na trůn a dá se zvolit za krále. Ježíš však zdůrazňuje, že bude sice povýšen, ale nikoli na trůn, nýbrž na kříž! Ale jeho smrt bude teprve počátkem velikého obratu a vítězství říše Boží ve světě. Židé mysleli na pokojnou dobu, až bude dosaženo vítězství nad Římany, Ježíš praví, že nepřišel, aby pokoj uvedl na zemi, nýbrž meč: Povstane národ proti národu, bratr proti bratru! Ustydne láska mnohých, rozmůže se nepravost. Židé čekali plné osvobození národa, ale Ježíš předpovídá pád Jerusalema, v němž nezůstane kámen na kameni a vybízí učedníky, až tyto věci přijdou, aby utekli do hor a skryli se v skalách! Ostatně i učedníci těšili se na různé hodnosti v království Kristově, ale Pán je připravuje na pronásledování a na zlobu nepřátel!

V čem tedy spočívala blízkost království Božího? — V tom, že blízko byla Golgata, oběť Kristova na kříži pro pravdu a spravedlnost obětí, která bude symbolem i příkladem všech dalších obětí mučedníků. Království nebeské je blízko, protože po smrti Kristově poroste počet učedníků, kteří budou pro jeho království nejen theoreticky horovati, nýbrž i účinně bojovati, trpěti a umíratí. A právě krev mučedníků jest a bude vřdvcvy daleko větší mocí pro stavbu království Božího, nežli všecken důvtip stavitelů a organisátorů a nežli všechna vůle diktátorů.

Možno tedy říci, že se království nebeské přibližuje i v dnešní době!

Mnozí se domnívají, že se spíše od nás vzdaluje! Budou ukazovati na úpadek hospodářský, kulturní i mravní. Budou v černých barvách líčiti chudohu, bídu i hlad v zemích nenávitelům vydrancovaných. Nejistota majetku i života, nezahojené rány z doby válečné, mezinárodní napětí — není to vše předzvěstí horších věcí nežli tušíme?

Ale pamatujme na tento přímo tragický zákon, který se uplatňuje v životě jednotlivců i v historii světa: Právě z bolesti rodí se nový život. Z nespokojenosti a z utrpení roste touha po lepším světě. Marnotratný syn, nespokojený s autoritou otce, musel přijít až na dno bídy, musel klesnouti až do hlubin zoufalství, aby se odhodlal k tomu revolučnímu: Půjdu k otci svému! Není možné, aby celé lidské pokolení, ano celé křesťanstvo,

bylo tak zaslepené, otupělé, lhostejné a nemohoucí, aby si vůči všem hrůzám poslední války neřeklo: Musí se něco státi! A musíme my lidé, zvláště my křesťané něco učiniti! Co tedy činiti? *Pokání číte!* Změňte všechno své smýšlení, změňte celý svůj život.

Však také již vidíme příznaky takových: Pro utrpení a hrůzy, které museli snášeti nevinní, vykonává se soud a spravedlnost, a to ne podle nějakého úzkoprsého hlediska jednoho státu, nýbrž soudí se podle zákona všelidského, mezinárodního, nadnárodního, který už nemůže býti zákonem lidské džungle, nýbrž zákonem Božím. — Hledají se cesty k odstranění bídy, hladu a strachu. Ve státech se hledají cesty k odstranění bídy, hladu a strachu. Ve státech se hledají cesty k sjednocení všech vrstev a tříd. Ano, myslí se i na sjednocení všech národů světa. — Všude se také jeví touha po mravní a duchovní obrodě lidstva. — Vše tedy nasvědčuje, že krá-

lovství nebeské se blíží, protože se všude pocítuje naléhavá potřeba změny názorů i života, tedy potřeba pokání.

Toto blížení nepřičítáme za zásluhu člověka, nýbrž je to dílo Boží a působení Kristova Duchu. Ale člověk nesmí nikdy v tomto díle scházet! Lidé nejsou jen materiálem stavebním, nýbrž živým kamením, spoludělníky na vinici Páně. Jen v lidech a skrze lidi ství Bůh na této zemi své království. A největší odpovědnost za jeho pokrok mají křesťané. — Modlitba "Přijď království tvé" není marná! Ono již přišlo a přichází vždy znovu v každém období vítězství Kristova na světě. Ono zvítězí plně, jak bylo předpověděno. Nevěřiti tomu, byla by nevěra a bezbožnost.

Avšak věříme-li ve vítězství Kristova nad světem, pak musíme pro toto vítězství pracovat, bojovat, trpět, umírat. To je to pokání, které očekává svět od všech, kdo chtějí býti počítáni mezi učedníky Kristovy.

MASARYKOVY JUBILEJNÍ ZNÁMKY

Bratr John Opie má na prodej 4c a 8c archy Masarykových jubilejních známek. Tyto archy jsou vloženy do krásných dvou a třístranných desek s jubilejní vložkou.

Dvoustranné pouzdro se známkami stojí \$12.00; třístranné pouzdro \$13.00. 4c arch obsahuje 70 známek; 8c arch 72!

Zájemci o tato krásná a cenná pouzdra necht' píší na adresu: John Opie, 4800 So. Hoyne Ave., Chicago, Illinois 60609.

Neotálejte s objednávkou. Tyto archy jsou dnes filatelistické vzácnosti!

J. M. Lochman:

Americké církve a zápas o občanská práva

(Zhodnocení situace od návštěvníka z Československa.)

Otázkou, která v posledních dvou letech nad jiné vzrušovala pozornost americké veřejnosti a jež se také stala průběžným kamenem společenské odpovědnosti amerických církví, je otázka občanských práv, především zápas o plnou rovnoprávnost "bílých" a "barevných" v dnešních Spojených Státech. Je to ovšem už prastarý problém, jímž americká společnost trpěla takřka od samého počátku, totiž od osudného rozhodnutí, řešit nedostatek pomocných pracovních sil na americkém jihu zavlékáním černých otroků z afrických oblastí. Otázka otroctví se stala jednou z nejurputnějších front hluboké krize, již Spojené státy procházely před sto léty v zápase Severu proti Jihu. Tento zápas, jehož stopy v různých památkách i v mentalitě lidí lze v Americe shledávat podnes, skončil vítězstvím Severu, a tím i programu Abrahama Lincolna na osvobození otroků. Otroctví bylo zrušeno — a přece ta otázka skutečné rovnoprávnosti bývalých otroků a otrokářů zůstala nedořešena. Když se při stém výročí zrušení otroctví roku 1963 vůdci amerického černého lidu ohlíželi nazpět, nemohli nevidět, že na cestě k dosažení skutečné občanské rovnoprávnosti nejsou v mnohém ohledu o mnoho dál než před sto lety.

Pravidlem společenského života zůstala tzv. "segregace" — dalekosáhlé oddělení občan obou ras. Měla různé stupně: na Jihu platila takřka "de iure", byla strohým společenským pravidlem, proti kterému nebylo možno příliš otevřeně protestovat. Na liberálnějším severu vládla aspoň "de facto", ve faktickém stavu společenských institucí. Princip segregace se může na první pohled zdát rozumným a jeho zastánci často "rozumně" argumentovali: Není nakonec výhodné pro obě strany, když se třecí plochy mezi skupinami lidí oslabí rigorózním oddělením těchto skupin? Ve skutečnosti se ovšem tato "rozumnost" vzápětí ukazuje jako pochybná. Neboť v situaci hospodářské a společenské nerovnosti se segregace nutně obrací proti těm,

kdo jsou slabší — tedy proti "barevným". To platí v každém směru. Předně ekonomicky. Nejen že je převážná část černého obyvatelstva v hospodářské závislosti na bílých. — Tento jejich stav je ještě neblaze utvrzován skutečností, že převážná část zařízení a institucí černého lidu je na nižší úrovni, např. už školy všech stupňů. Tím se ovšem i do budoucna dostává černochům nižších možností společenského uplatnění, i když by formálně vzato měli plnou rovnoprávnost. V moderní rozvité ekonomii, kterou Spojené státy výhradně představují, člověk nižšího vzdělání, nekvalifikovaný pracovník, nezbytně zaostává a snadno se octne pod koly hospodářského procesu. Tak při segregaci škol — při níž černé školy mívají napořád menší možnost a tedy zpravidla i nižší úroveň — je černé obyvatelstvo i při vyhlídkách do budoucna postihováno zvláště citelně. Možné krizové jevy společnosti, anebo i prosté důsledky nevidané mechanizace a automatizace, kterou dnešní Spojené státy procházejí (i v zemědělství, kde potřeba nekvalifikovaných sil, kdysi oblast tradičního uplatnění barevného obyvatelstva, se stále zužuje), doléhají potom především na barevné obyvatelstvo.

K tomu přistupují i bolestné morální a právní problémy. Zvláště na americkém Jihu bývají barevní obyvatelé v nejružnějších životních souvislostech zřejmě občany druhého řádu. Už v každodenním styku se to projevuje. Slyšel jsem povzdech jednoho z vůdců černošského hnutí, že jsou černoši v přístupu bílých často zbavováni i svého pravého lidského jména. První jméno, se kterým se černošské dítě zpravidla setká, je vlastně nadávka "nigger". Druhým je tradiční označení "boy", při čemž "chlapcem" může být černý zřízenec na sklonku let. Třetím tradičním označením je křestní jméno bez příjmení, jímž jsou na americkém Jihu černoši označováni často i na úředních místech. Však se kolem této otázky rozpoutal právě v době mého pobytu vášnivý spor, když černá žena odmítla odpovídat na otázky soudce potud, pokud by je nenazval jejím plným jménem a příjmením, načež ji tento soudce odsoudil pro "pohrdání soudem" (federální soud ve Washingtoně musel potom tento rozsudek zrušit). Vůbec je bílá justice v jižních státech velmi povážli-

vým problémem, protože zjevně měří dvojím loktem. Četl jsem, že se v posledních sto letech neodvážil ve státě Mississippi žádný soud k odsouzení bělocha za vraždu černocha k přiměřenému trestu, zatímco za opačný zločin jsou napořád vynášeny rozsudky nejtěžší! A to nemluvíme o ilegální, a přece stále ještě tak neblaze působící, justici bílého teroru, jak ji reprezentuje např. Ku-klux-klan.

Nebylo by radno problém vztahu bílých a černých černobíle zjednodušovat (a bylo by už docela falešné, kdybychom při pohledu zevnějšku chtěli zaujímat jakkoli samospravedlivé a soudičské stanovisko): tato otázka je v mnoha aspektech nesporně složitý problém, se stinnými jevy i na straně černochů. Sami vůdcové černého lidu jsou si toho jasně vědomi. Sem patří např. jejich opětovné stesky na nedostatek solidarity i mezi černými, když např. černošská elita, jejíž dnes už dosti četní jedinci se v americké společnosti dokázali hospodářsky i společensky vyvýhnout, nejeví vždy dost účinné účasti na osudu velké většiny svých bratří. Narazil jsem na tento problém — třídní problém ve vztazích mezi rasovými skupinkami — když jsem na některých privilegovaných černých univerzitách cítil vlastně znatelně menší zápal pro zápas o občanská práva, než na většině "bílých" universit amerického Severu. K tomu přistupuje, že i masové černošské hnutí jeví některé nezdravé úchytky, které odpovědné černé vůdce rovněž znepokojují. Myslím např. na hnutí tzv. "černých muslimů", velmi militantní a až rasisticky smýšlející skupinu, která si neklade za cíl zrušení segregace a nastolení občanské rovnoprávnosti, nýbrž hlásá spíše nadřazenost černé rasy, v jejímž jménu neváhá použít i "meče Allahova", násilných, že jde o nesnadný a mravně komplikovaný až teroristických prostředků. Tak se ukazuje, že i v tomto zápase nejsou bílí prostě "černí" a černí prostě "bílí", nýbrž že jde o nesnadný a mravně komplikovaný problém.

A přece ovšem není nejmenšího sporu o tom, kde je jasná převaha historické i současné viny na této neblahé situaci: je na straně privilegovaného, a tedy převážně bílého, obyvatelstva. Vědomí toho v posledních letech v americké společnosti nepochybně postoupilo

a prosadilo se v uplynulém roce — byť s obtížemi a za houževnatých obstrukčních pokusů mocných konzervativních sil — i na nejvyšší půdě legislativní, konečným schválením předlohy o tzv. občanských právech kongresem. Byl to první výrazný úspěch široce založeného hnutí, jehož si chceme v dalším krátce všimnout: všenárodního hnutí za občanskou rovnoprávnost.

Toto hnutí patří nepochybně k nejpozoruhodnějším fenoménům společenského života Spojených států posledních let. Jeho kořeny jsou daleko v minulosti, v četných, ale ne vždy dosti účinných pokusech bílých filantropů i černých vůdců o povznesení barevných obyvatel Ameriky. K jeho prudkému rozmachu však došlo teprve v posledních letech, vysloveně zvláště od roku 1963. Toho léta vzpomínaly Spojené státy stého výročí osvobození otroků. A tohoto významného jubilea použili vedoucí představitelé černého lidu k tomu, aby se vším důrazem zasáhli do svědomí své společnosti; nelze jenom vzpomínat na historicky významný mezník, když jeho smysl ještě zdaleka nebyl naplněn. Je nutno soustředit síly k pokusu o takové naplnění. Velmi rychle se pak prokázalo, kde je duchovní a konec konců i "mocensky nejúčinnější" centrum tohoto pokusu: v hnutí za "nenásilnou revoluci", tak jak v jeho čele stanul vynikající černošský kazatel a theolog Dr. Martin Luther King. V něm máme před sebou nesporně jednu z nejvýraznějších a také nejsympatičtějších postav dnešního amerického veřejného života. Syn staré černošské kazatelské rodiny, sám vynikající theolog (měl jsem shodou okolností v rukou jeho theologickou disertaci na universitě v Bostonu, byl poslušností evangelia a hlubokým prožitkem nespravedlivého stavu věcí na americkém Jihu stržén do středu bouřlivých událostí posledních let. Spolu se svými přáteli vypracoval v tomto zápase velmi osobitou theologií sociální proměny, jež se zdála v jeho pochoopení evangelia zvláště přiměřenou pro daný zápas, totiž právě program, "nenásilné revoluce."

O co jde v tomto pozoruhodném programu? King sám jej ve svých projevech, jak jsou shrnuty např. v jeho knize "Proč nemůžeme čekat", opětovně vysvětluje. Podle jeho přesvědčení, byly pokusy o účinné na-

pravení společenských křivd ve vztazích mezi rasami v americké společnosti ohroženy dvěma úskalími. Na jedné straně tradiční pasivitou a nesprávnou pokorou, v níž byli američtí černoši po staletí vychováni, a kterou si namnoze i osvojili, tedy nedostatkem odvahy, vzít svou věc vskutku do ruky, a nečekat řešení neustálým odkladem do budoucna či snahou o pouze individuální vylepšení vlastní situace. Na druhé straně pak tvrdým extremismem "černých muslimů", kteří oprávněnou hořkost nad nespravedlností daných pořádků prodloužili až v programu tařka anarchistické destrukce. A tu, praví M. L. King, "pokusil jsem se zaujmout stanovisko mezi těmito dvěma silami, v přesvědčení, že nemusíme napodobovat ani "nic nedělání" těch, kdo si zvykli, ani nenávist a zoufalství černých nacionalistů. Neboť' je tu ještě vyšší cesta lásky a nenásilného odporu integrální částí našeho zápasu."

Obojí je nutno zdůraznit v programu "nenásilné revoluce", tohoto "meče, který léčí", jak svou metodu King rád nazývá. Jde — ve jménu Kristově — o nenásilnou akci. Nejde tu o to ničit a bořit, nýbrž napravovat a léčit. Nejde o likvidaci protivníka a o prolévání krve, jde o uzdravení nebezpečné společenské choroby. Tu slouží nenásilný postup. Avšak přitom jde o nenásilnou revoluci a o meč, který léčí. Nejde o to, ožehavé otázky společnosti trpět či dokonce přikrývat, nejde o hlásání falešného pokoje tam, kde ve skutečnosti žádný pokoj není. Jde o převrat nespravedlivých pořádků, jde o to vzít do ruky "meč" k jejich vyléčení. Jen takto, v této dialektice, jež nepovolí nalevo ani napravo, je nadějná cesta.

Co to znamenalo prakticky? Martinu Lutheru Kingovi a jeho přátelům šlo o takové akce, jež by — nenásilně, ale účinně — prokázaly neudržitelnost daného stavu rasové diskriminace a vyvinuly tím tlak na vědomí a svědomí a ovšem na životní zájmy společnosti. Tomu měl sloužit např. bojkot autobusů v Montgomery, jímž černí protestovali proti diskriminačnímu oddělení míst v dopravních prostředcích, kdy se dr. King poprvé objevil v popředí. Mnohem výrazněji se pak rozvinul nenásilný zápas proti rasové diskriminaci ve velkém průmyslovém městě na Jihu, Birming-

hamu, kde hnutí svými nenásilnými akcemi poprvé upoutalo pozornost široké veřejnosti. A odtud se potom přímo ve vlnách šířily jednotlivé pokusy a metody nenásilných akcí celými Spojenými státy. Tak třeba "jízdy svobody", jízdy najatých autobusů, obsazených v pestré směsi bílými i černými na americký Jih, aby segregace byla problematizována. Anebo organizované návštěvy smíšených skupin do veřejných restaurací. Na Severu pak třeba hojnoty segregovaných škol, stávky v podnicích, kde byli barevní diskriminováni, protesty proti výstavbě jakýchkoli institucí, především škol, jež by měly sloužit jen jedné rase. Zvlášť pak organisované demonstrace a slavné pochody na hlavní města jednotlivých států jakožto mocný projev vůle, že si americký lid, bílý i černý přeje občanskou rovnoprávnost. Vrcholem těchto akcí byl mohutný "pochod na Washington", staticová demonstrace, ve které bylo velmi viditelně zpečetěno, že v hnutí za občanská práva nejde o sektu černých nespokojenců a bílých humanitářů, nýbrž o hnutí, jež se může opřít o velmi široké zázemí širokých vrstev občanů. A ne jen počty a vnějšími projevy účastníků, nýbrž především i duchovní energií a vnitřním bohatstvím, tak jak se jeví třeba ve strhujících "písniích svobody", které z tohoto hnutí jako dědictví písňových tradic černého lidu (spirituály) vytryskly, si toto hnutí získávalo stále větší a větší zájem a respekt své společnosti. Heslo, v jehož jménu se dalo na cestu, muselo být vzato vážně i těmi, kdo se mu zprvu ironicky posmívali: rovnoprávnost — nyní!

Za zmínku stojí podíl církví v tomto hnutí. Je nesporně velmi významný. Celé hnutí v sobě nese silný křesťanský náboj.* V jeho čele stojí namnoze theologové. A větší část oficiálních církevních představitelů, zvlášť na Severu, mu zřejmě strání. To není ještě žádný důvod k hrdosti či dokonce pýšce. — Vždyť' je opravdu na čase, aby se církev v tomto smyslu probudila. Nelze přece přehlédnout, jak dlouho a jak houževnatě oficiální církev vlastně cementovala segregaci — a to právě i protestantské. Víme, že se v amerických protestantských církvích vždycky kladl velký důraz na společenství. Ale tento sympatický důraz na sebe hrál často podobu spíše "klubového" společenství. A to ovšem po-

sílovalo myšlenku vzájemného kontaktu lidí "stejnorodých", což přímo či nepřímě nahrávalo motivům segregacním. Katolíci se svým svátostně liturgickým pojetím tu hráli leckdy pozitivnější roli. Podnes lze v tomto smyslu hovořit o theologické slabíně amerických církví. Právem si vůdcové civilního zápasu stěžují na oficiální — či aspoň průměrovou — vlažnost amerických církevníků v tomto směru, a to právě ne jen při typických představitelích tvrdého konzervatismu (kteří bohužel také často argumentují "křesťanský"), nýbrž i při těch "umírněných".

A přece je nutno popravdě říci: široký proud amerických církví se v posledních letech ve vztahu k hnutí občanských práv dostal do pohybu, a to ve svém duchovně živém, vyznavačském jádru, se vši růzností. Zde je nejvlastnější fronta pro mnohé, zvláště mladé křesťany, jmenovitě i pro mladé theology. Byl to pro mne při setkáních s americkou křesťanskou studentskou mládeží až nápadný rys: zde je theologicky i církevně ohnisko, jež je zapaluje. Lze to v perspektivě evangelia chápat. V saturovaném, vůči církvi stále až okázale vlídnému prostředí americké společnosti jeví mnozí z vážných mladých theologů až tisnivou nejistotu o realitě svého poslání. Církev se zřejmě podílí na bohatství technické společnosti. Jako větší na jejich údů má i ona k dispozici všechny dostupné vymoženosti. K čemu to všechno je?

Každý člověk potřebuje "frontu" cíl, k němuž se upne. Právě zde byla mimořádná přitažlivost Kennedyho programu pro mladé Američany — jeho programu "nové hranice", "nové fronty". Tím strhoval a zapaloval mnohé — a jeho předčasná smrt byla pro Američany v tomto smyslu i duchovní tragedií.

Tím spíš platí tato "potřeba fronty" pro křesťany a církve. Patří-li křesťanství k úspěšnému životnímu slohu, pohybuje-li se církve v podstatě na výsluní své společnosti — kde je její věrohodné poslání? Co je už "církev" kde je její věrohodné poslání?

Co je už "církev na výsluní"? I církev potřebuje reálný protějšek, frontu kristovské služby. Jak často se při mých rozhovorech na universitách a v seminářích ozývala tato otázka! Kde je věrohodné poslání theologické existence dnes? Jde o to úspěšně obhospodařovat náboženské potře-

by, stát se managerem úspěšné náboženské společnosti? To je jistě slušná dráha. Ale jsou tu jiné. Nejen lépe placené, i očividně efektivnější. Pochopitelně má zapálený theolog i v USA živé vědomí svého poslání v souvislosti s centrálním povoláním theologa — službou evangelia. Ale ne všichni jsou zapálení — a i ti zapálení nejsou zapálení vždycky. A tak touží po hmatatelném ujištění, že má jejich služba reálný smysl a to znamená: I společenský ohlas, služebnost pro druhé.

A právě tu účast na civilním zápase mnohé theology přitahuje. A tak není divu, že mnohé semináře vykročily takřka kolektivně tímto směrem. Zde odkryly svou "frontu", zde našly základnu pro prověření sociálního dosahu theologické a církevní práce. Nejlepší tradice sociálně činnorodého amerického křesťanství tu — vedle významné práce mírové — našly svou aktuální podobu. Bylo potěšitelné, sledovat zápal mladých theologů v tomto směru. "Náš seminář se našel na pochodu" — tak byl nadepsán jeden studentský článek o účasti celé theologické fakulty na pochodu hnutí za občanskou rovnoprávnost. Vskutku: zde našli mnozí v amerických církvích ujištění o reálném smyslu svého díla.

Pochopitelně, že tato skutečnost vyvolává theologické otázky. Tak někteří se ptali: Nedochází v této mladé generaci až k theologickému ušnutí? Pro mnohé studenty prý "černoch" zaujímá roli "Krista". Rozumím této kritice: Jde o specifickou verzi obavy, která dnes zaměstnává mnohé theology v ekumeně, totiž o obavu před "humanizací" evangelia, před zploštěním Kristovy zvěsti v humanitní program, před rozpuštěním christologie v anthropologii. To se dnes tedy ukazuje jako problém americké theologie.

A přece mám za to, že ve správném konceptu postoj mladých amerických theologů nemusí být katastrofou "theologické korektnosti", nýbrž jejím existenciálním naplněním, totiž osvědčením legitimního biblického poznání, že poslušnost Ježíše Krista vede k bratrům jeho. V tomto smyslu může potom být v dané situaci černoch docela blízko Kristu — a černošská otázka zkušebním kamenem poslušnosti evangelia. Zajisté ne tak, aby se Ježíš Kristus, věc Jeho království, v této otázce prostě rozpustil; ale aby došel věrohodného a poslušného svědectví víry na této zemi. A

v této souvislosti může i církevně a theologicky patřit v americkém církevním životě zápasu o občanská práva vpravdě klíčový význam.

** Pěkně je to naznačeno v textu osobních přihlášek k nenásilnému hnutí Kingovu.*

— — — — Z deseti zásad, k nimž se účastníci slavnostně zavazují, ocitujeme aspoň prvních pět: "1. Budu denně meditovat o Ježíšově učení o životě. 2. Budu vždy pamatovat, že nenásilné hnutí hledá spravedlnosti a smíření, nikoli vítězství. 3. Budu žít a mluvit po způsobu lásky, neboť Bůh je láska. 4. Budu se denně modlit, aby mne Bůh použil k dílu osvobození všech lidí. 5. Obětuji svá osobní přání, aby všichni lidé mohli být svobodní". — Není sporu, že jde v Kingových akcích o "civilní interpretaci evangelia" v dnešní společnosti a to způsobem, který zasluhuje jak theologicky, tak i občansky ekumenické pozornosti.

(Dr. J. M. Lochman jest profesorem theologie na Komenského fakultě).

LITERATURA

Otakar Odložilík:

Nové dílo o husitství po Husovi

Jedním z trvalých výtěžků letošního jubilea je vydání prvního svazku díla Husitská revoluce, které napsal profesor Komenského fakulty František M. Bartoš. Kniha obírající se prvním obdobím, od 1415 do 1426 není velická, ne víc než 240 stránek velké osmerky. Měla své osudy, jak je tomu u většiny knih, a kdo ví, jestli věci byly uzavřeny, když ji tiskař dokončil a nakladatel uvedl na knižní trh. Myslím, že poměrně malá zásoba výtisků je už rozebrána.

Husitská revoluce nevyšla o sobě, nýbrž jako Bartošův druhý příspěvek do souborného díla České dějiny, které před šedesáti lety začal připravovat přední znalec Husa a jeho doby, professor Václav Novotný. Tenký svazek, o kterém píšeme, navazuje na Čechy v době Husové; má za něj přijít druhý svazek líčící vládu vojenských bratrstev, sirotčího a tábořského, a jejich pád po bitvě u Lipan.

Kdo si zvykl na tlusté svazky Českých dě-

jin, jdoucí někdy až do tisíce stran, na chvíli zaváhá, protože si není jistý, jestli je možné vtěsnat rušné období jedenácti let na poměrně malý počet stránek. Ale věc není bez obdoby. Václav Vladivoj Tomek nepotřeboval na vypsání Žižkova života více než 220 stran a dílo mělo mnohé valstnosti, které přičítáme klasickým výtvorům, správný rozvrh, střídanou řeč a pohotovost v úsudku. F. M. Bartoš, autor nesčetného počtu drobných a větších studií, se v Husitské revoluci také dopracoval jistoty a podal nám dílo, které dlouho a dlouho zrál v jeho vědecké dílně. Hráze, mezi kterými se rozvíjel český národní život za králů z lucemburského rodu, se začaly hýbat roku 1415, když do Čech došly zprávy o utracení Mistra Jana Husi, a povolily docela v srpnu 1419 po smrti krále Václava IV. Starý pořádek nebyl povelan jednou a rozkotán docela, avšak většina jeho opor padla pod nápor sil, které předtím udržovala královská autorita ve vykázaných posicích. Věci české se zřetelně lišily od občanských výbuchů nespokojenosti v jiných oblastech Evropy a to hlavně v tom, že odboj proti církevní autoritě splýnul s odmítavým postojem vůči Václavovi mladšímu bratru Zikmundovi. Vznikla z toho situace opravdu jedinečná. Kdyby nebylo rozmanitých okolností, které zastírají podstatu českého hnutí, byla by v přehledech obecných dějin a učebnicích středověku husitské revoluce postavena do prostředí širokého pásma evropského života a nikoli někam na okraj nebo do podruží.

Bartošova kniha se soustřeďuje na podstatné věci, na pronikavou přestavbu českého státu a na přebudování národního ústrojí. Přechod nebyl ani hladký ani snadný, protože nebyl soustavně připravován. Chyběla mu vůdčí osobnost té mravní čistoty, přítomnosti a nebojácnosti, kterou se vykazoval někdejší betlémský kazatel. V Bartošově podání nezátíženém podrobnostmi a nepřerušovaném odbočkami, je zachycen několikrát přesun těžiště a to jak v náboženské, tak v politické oblasti. Mezi Husovými žáky nebylo jediného, kdo by mohl prostě nastoupit na Mistrovo místo a vésti českou při napřed s koncilem a potom s papežským stolicí. Ve světské oblasti nebylo o nic lépe. Lucemburský rod neměl člena, který by byl Čechům přijatel-

nější než Zikmund, pokusy sdružit české a polské království ztroskotaly na Vladislavově nechuti k těsnému spojení s českými husity.

Jména, ke kterým se připíná Bartošovo vypsání převratných let, nevyjadřují pokaždé tentýž stupeň názorového spříznění s upalujícím Místrem. Jakmile bylo přetřeno osobní působení na hlavy a srdce, nastalo třídění a tříštění, pro něž bychom snadno shledali obdoby v jiných revolučních hnutích. Je pravda, — že po výkonu krutého soudu nad Jeronýmem Pražským byl na řadě Jakoubek ze Stříbra, avšak co on měl navíc v bohoslovecké učenosti a myšlenkové hloubce, bylo umenšeno nezájmem o veřejné vystupování a patrně i povahovou nezpůsobilostí vyjít z tiché pracovny na kolbiště. Hnutí se nejenom rozštěpilo na Prahu a Tábor, nýbrž drobilo a tříštilo; opětovné pokusy o dohodu spíše zatvrzovaly jednoho proti druhému než sbližovaly. Jenom v revolučním kvasu se mohl znenadání vyšinout do výšek a pak zase dospět rychle k pádu kněz Jan Želivský, muž veliké vnitřní síly a působivé výmluvnosti, typu spíše Jeronýmova než Husova, s vysoce vyvinutým smyslem nejenom pro věci duchovní, nýbrž i problémy politické.

Ve světské oblasti nebylo zápalných látek o nic méně než mezi duchovními. V první výzvě, která se postavila za Husův odkaz ještě za králova života, pozorujeme ustálený pořádek, mocné pány v popředí a kolem nich sdruženou nižší šlechtu. Ale netrvalo dlouho, než se i tam objevily otřesné pohyby, ze kterých vzešla nová skupenství, předtím prostě nemyslitelná. Myslím na místo, které si dobyla Praha, až do nedávna předtím podřízená královské moci, a na vůdcovskou úlohu, kterou si zajistil Jan Žižka, v mladších letech "čeledín" krále Václava a po jeho smrti skutečný nástupce, obzvláště od té doby, co "byl od lidu vzat na slovo."

Podtitul svazku *Doba Žižkova*, zdánlivě nepřesný a volený jenom namátkou, má dobré odůvodnění. Doba Žižkova neskončila jeho tělesnou smrtí za tažení na Moravu v říjnu 1424. Jeho odkaz a obzvláště způsob válčení zůstal v platnosti ještě po něco času. Teprve po dvou letech se Prokop Holý a jiní náčelníci vojenských bratrstev odhodlali k

výpadům proti nepřátelům kalicha, aby je zaslábl, než se budou moc shromáždit za hranicemi Čech a než proniknou horskými průsmyky do zalidněných rovin. Místu, které Bartoš vykázal Žižkovi ve svém podání husitské revoluce, odpovídá i úprava papírového obkladu. Je na něm ve zřetelné reprodukci hlava Žižkova, která se zachovala ve výzdobě městského znaku tábořského a o které soudí Bartoš, že zachycovala aspoň v hlavních rysech skutečnou podobu. V kritickém pojednání Žižkův věk, doplňujícím vypsání let 1415—1426, se Bartoš vrací k otázce mnohokrát přetřásané historiky v tom i onom smyslu, a vyslovuje přesvědčení, že se Žižka nedožil nezvykle vysokého věku, nýbrž že umřel asi padesátiletý.

Česká Čítanka — čtení pro každého

Česká ČITANKA Jarmily Uhlířové by byla v normální době literární událostí v Československu. V zahraničí, kde kus dobrého českého čtení jest těžko k shledání, vydání ČITANKY jest událost epochální. Jarmila Uhlířova měla šťastnou ruku ve výběru tvorby českých autorů. Kniha nesporně vyvolá ve starším čtenáři mnoho vzpomínek na mládí a školu ve staré vlasti. V mladém čtenáři, i v tom, který snad ani vlast svých rodičů neviděl, ale od nichž se české řeči naučil, kniha vyvolá touhu po udržení českého jazyka a snahu zem otců v srdci svém uchovat.

Není pochyby o tom, že *Čítanka* se stane primárním zdrojem a pomůckou k učení české řeči.

Rada svobodného československa, která je vydavatelkou zmíněné knihy, dává tak do rukou českému čtenáři rozsáhlý pramen poučení a výchovy v duchu československé demokratické tradice. Čtenářům Husova Lidu ČITANKU vřele doporučujeme.

Objednávky vyřizuje Rada svobodného československa, 2051 Park Road, N. W., Washington, D. C. 20010. Kniha má přes 300 stran velkého formátu a cena i s poštovním obnáší \$6.60. Pěkná, červeno-bílá vazba v plátně, upravená prof. L. Sutnarem, činí knihu atraktivnější a symbolicky vyjadřuje touhu českého exilu po "bílému dni svobody"

hýřícím červení růží a karafiátů. Tento den opět přijde české zemi a jejímu lidu.

"—nedosněno, nedomilováno . . ." — tak se nazývá nejnovější sbírka básní Pavla Javora. (Vydalo a vytisklo ve své tiskárně Univer-sum Press Co., 149 Wooster St., New York 12, N. Y. pod záštitou Společnosti pro vědy a umění. Stran: 101; cena: \$2.00).

Čtenáři Husova Lidu jsou obeznámeni s básnickým dílem Pavla Javora a proto není potřebí jim připomínat hodnotu Javorova díla. I tato sbírka nese pečeť té české básnické tvorby, která svými kořeny sahá až k Sládkovi a Nerudovi. Odloučenost od vlasti a smutek z osudu, který potkal náš lid se odráží ve většině básní. Nicméně však i přes všechnu tesknotu, Javorovy básně přináší uklidnění a povzbuzení. Objednejte si zmíněnou sbírku ještě dnes!

Jiří Wolker:

SLOKY

*Sníh padá na město, na město zšeřelé,
v tvém oku roztává se v louže popele*

*a s věží hodiny jak panny zrazené
padají v náměstí, v jezero kamenné.*

*Jdeš tudy prvně sám se srdcem churavým
a proto se ti zdá, že trpíš světem vším,*

*a zatím jsi to ty, jen ty a z části jen,
jenž hořem soukromým jsi kdesi poraněn.*

*Staň u zdi nádraží a poslyš vlaků hvízd,
jež vezou do světa lásku a nenávist.*

*A do všech usedni a slavnou silou hnán
se z místa bolesti rozejdeš do všech stran*

*po světě širokém, jenž nezná modřin tvých,
zápase v závratích a ranách propastných.*

*Své srdce přemoz tu, neb nejsi srdce jen,
tím, čím chceš vítězit — sám nebud' poražen*

*a přemoz bolest svou a nepřezvykuj ň,
bys stále v boji byl a nikdy po boji.*

*Pak sníh, jenž na město se snáší zšeřelé,
jen bílým obkladem ti bude na čele*

*a z věží hodiny se s ptáky rozleť.
Neb bolest přemoci je víc než trpět.*

Renatus Schiller:

Do třetího i čtvrtého pokolení

Tak ty bys chtěl ten dolar do Tuzexu. Jenže, abys věděl, to je pro mě vzácnější papírek. To není jen tak docela obyčejný dolar. Jen se dobře podívej! Vidíš ty malé dírký po stranách? Co myslíš, kde se tam vzaly?

Děda dvakrát, třikrát bafne, odloží cigáro a optrně vezme dolar do ruky.

Jen se dobře podívej, jak je krásnej, docela novej. A tady ty malé dírký jsou od krejčovský jehly. — Do Tuzexu! Pha! Ten dolar, to je kus historie a lidského života! Ten by se měl dát za rámeček a do muzea nějaký lidskosti, až se to jednou bude muset zakládat. Tenhle papírek jsem si přivezl direkt z Ameriky, ale to už je něco let. To víš, tam jsou všelijací lidi, černí a bílí, taky žlutí, špinaví i čistí, normální i blázni a při tom vůbec nejsou blázni. — No, abych to teda vzal od počátku, tak jsem tenkrát, ještě mi nebylo ani tak moc, snad dvacet pět či šest, ale ne víc, pořád pokukoval, kde bych sehnal nějakou práci. Dlouho jsem se nemoh chytit a už jsem začal mít hlad. To už takový nevíš co to je. To si buď vůbec přestaneš věřit, anebo se naučíš říkat, že umíš všechno. Já jsem použil toho druhýho, hlavně, abych už něco dělal a žaludek dostal konečně svoje. A tak jsem se hlásil jako zahradník u nějakého pana Warrena. To byl takovej boháč, že mu jeho peníze počítali i jiní a on si jen poznamenal to poslední číslo, když už na to přišlo. Já ho viděl jenom párkrát, byl trochu do kulata, s brejličkami, ale jinak docela hodnej člověk. Alespoň to o něm říkali. Taky se mnou moc řečí nena-dělal, jen mi řekl, co mám dělat a co mi za to bude dávat, kde mám spát a kde jíst. No a měl paní, moc fešnou, a jednu dceru, ale to jsem tenkrát ještě ani nevěděl.

Čas mi rychle utíkal, pořád jsem viděl něco novýho a práce se mi líbila, zvláště když mi starší zahradník dal na starost taky skleník. To ti byla krása! . . . Takových kytek, jedna hezčí než druhá, barvy tam jen hrály. A navíc bylo tam pěkné teploučko.

A pak jednou, bylo to už k večeru, se tam nimirám v takový květinový drobotině a na-jednou mám pocit, že je někdo za mnou. Nikoho jsem neslyšel, jenom to tak tuším, a

tak se otočím a ona tam stála taková mladá krasavice, šedomodré oči, vlasy jako tekutý zlato, šaty červený a na rukách bílý rukavice. Tak to všechno docela pěkně ladilo, totiž skoro ladilo — jen jsem měl hned z kraje pocit, že v tom přece něco vrže. Pak jsem na to večer přišel — to se ví, byly to ty rukavice, ty k tomu nějak nešly, vždyť bylo horko a ty šaty nevypadaly zrovna na bá. Ale to jsem předběh — to bylo důležité až potom. — Tak tam stojím a koukám na ni, nevěděl jsem, co mám říct, a tak začala sama.

"Vy jste ten pan Patoučka?"

"Yes, yes, já jsem Patočka."

"Pane Patočka, já bych tuze ráda nějaký malý kytíčky na šaty na zítřejší bá. A ráda bych nějaký moc hezký. Nemáte tu něco?"

No, to pro mne nebylo těžké. Jednak jsem si hned pomyslel, že je to asi Warrenova dcera, jednak byl kytek plněj skleník. A tak jsem slíbil, že připravím skvělý výběr na na druhý den, jen ať si slečna přijde vybrat.

Druhý den přišla. Byla milá, usmívá se a jak tak bere bílý konvalinky, tak mě to praští přímo do očí — zas má na rukou rukavice. Říkám si, člověče, přece nejsi prašivec, kytky jsou čisté, ale pro jistotu jsem druhý den vyčistil kliku na dveřích skleníku. Než odešla, ještě povídá, že musím být asi hrozně šťastný člověk, když jsem v tom skleníku jako v ráji.

Jo, tak teď musím říct, že noviny v Americe jsou samá senzace. Když nemůžou ukázat natitulním listě nejmenšího člověka na světě, tak je tam určitě fotografie toho největšího, a když nemají zrovna toho nejrychlejšího koně, tak vám ukážou toho nejpomalejšího, jak právě žere cukr z rukou maharadži z Ešnapuru. Někdy je to velká legrace, a tak jsem ty tisky ani nečet, jen jsem se vždycky díval na ty zvláštní obrázky. Ale jinak dělají ty noviny rychle, protože hned ráno druhého dne, zrovna po té noci, kdy jsem luštil tu rukavicovou záhadu, jsem na první straně místního denníku viděl naši slečnu, pěkný obrázek, zrovna jak vchází do toho bálu, a vedle ní — na každé straně jeden bobby, to jsou tam takoví policajti, každý z nich u pasu revolver a všichni, slečna

i ti od policie, se smáli. — Tak se podívám blíž a ať mě něco, ona ta naše Warrenová měla na sobě šaty ze samých dolarových bankovek, ze stovek, desítek, kolem krku takovej krajzlík z pětistovek a místo manžet na každé ruce tisícovku. A na rukách pěkný bílý rukavice. Tak jsem hledal tu mou kytíčku, ale sotva jsem ji objevil. Vypadala přidělaná do pasu jako bílá čmouha. A ti policisti, ti tam byli proto, aby naši slečnu někdo neukrad i s těma šatama.

Čím víc se na tu fotografii dívám, tím víc se mi třesou kolena. Tohle přece už není žádný žert. To je, jako když se někdo Pánu Bohu vysmívá. Já byl celkem měkký, mírný povahy, ale tohle bylo na mně moc. Já už věděl, co je hlad, viděl jsem už nákou bídu, a tady se dělá taková hříšnost. Fúj! A jak jsem měl tu slečnu rád, přece jsem si umínil, že jí to dám tak trochu najevo.

Přišla asi za dva dny, rukavice na rukou a pro kytíčku. Dodám si odvahy a povídám:

"Listen, slečno, kytek je tu velký výběr, ale měla byste si vzít nějakou větší. Tu poslední jsem na té fotografii skoro ani neviděl anebo — co takhle šaty ze samejch kytíček? To by bylo něco!"

Ellen se zasmála, podívala se na mně — neřekl jsem ještě, že se jmenovala Ellen? — tak tedy se jmenovala — podívala se na mne a povídá:

"Ale pane Patoučka, to by bylo moc hezké, really, jenže by mi to nic nepomohlo. Já si musím to své štěstí takhle pěkně vystrojit po svém. A na zítra bych chtěla nějakou malou červenou kytíčku do kostela."

Tak jsem nad ní sprásknul ruce, ale aby to neviděla, a bylo mi z toho hrozně smutno. Tohle je mi pěkná pobožnost. Já bych jí přece měl něco říct, ale copak můžu? Vždyť bych třeba přišel i o tu svoji pěknou práci.

Ale přece mi to nedalo. Pořád a pořád mi něco říkalo, abych nemlčel a mluvil, a tak jsem si dodal odvahy, no však jsem byl ještě mladej, zdravěj člověk, a tak jsem začal:

"Slečno Warrenová, vy mluvíte o kostele, tak tam asi chodíte. Ale tak si myslím, jestli se vám tam nejde těžko, mezi lidmi, kteří třeba viděli ty vaše dolarový šaty. Dyt' je to přece hrozně hřích. Tam volá tolik lidí k Pánu

Bohu o chleba, a vy děláte takovou parádu, ze který nikdo nic nemá. Vy jste moc milá, a tak by mi to bylo líto, kdyby vás Bůh musel trestat a On to někdy dělá až do třetího pokolení. Vy mě můžete teď vyhodit, ale podívejte, jak by to bylo pěkný, kdybyste si tu róbu nechala alespoň přestít, zkrátila si rukávy, dala je chudým lidem a udělala jim tolik radosti, co jste jí neměla ani ve stu bálech. Vždyť jen ten váš krajčík, to je nákejch dolarů a já bych vám místo něho udělal pěkný náhrdelník z kytiček a místo manžet bych mohl udělat kytičkový náramky."

No a jen jsem to řekl, myslím si, že letím z místa, a světe div se, vona ta naše slečna se na mně chvíli dívá a pak vám začne brečet.

"Víte, pane Patoučka, vy jste to řekl asi správně. Do třetího pokolení, to by to už docela souhlasilo. On můj dědeček byl totiž takový ostrý chlap. Však víte, jak my to tu říkáme. Někde našel nějakou rudu a nadělal velký peníze. Jenže to byl právě tvrdý chlap, a tak se neřídil příliš mnoho na žádnou stranu . . . Asi se to Pánu Bohu nelíbilo, protože . . ." — chvíli se odmlčela — "řekla jsem, že jsem to třetí pokolení, že ano? Protože—" pomalu si pravou rukou sundávala rukávici ze své levice — "podívejte se!"

Úplně jsem ztrnul. Ona ta chuděrka měla levou ruku dřevěnou, připevněnou čímsi na pahýl, který byl ubohým pozůstatkem kdysi zdravé páže.

"Tohle je ta moje bolest. Celého mého života. Většina lidí to ví, vy jste to ještě nevěděli. Ale mám aspoň peníze a šaty, a co nedostanu z lásky, koupím lehce touhle svou dře-

věnou rukou."

Lidi milí, ona vám mně v tom napadla hrozná myšlenka na to čtvrtý pokolení. Nějak přes ty její šaty. Vždyť by to neštěstí nemuselo ještě ani končit. Copak jednou její děti? A tak jí povídám:

"Milá slečno, to je mi moc líto, že jsem to tak řekl, já bych za nic nechtěl, abyste se trápila, vždyť už máte pěkně naloženo — víte, ono je v Bibli taky napsáno, že se Bůh smilovává nad těmi, kteří ho milují a zachovávají jeho přikázání. To se ví, že to mně všechno jenom napadlo přes ty šaty, a tak se vám moc a moc omlouvám a nezlobte

se na mně."

Druhého dne přišla zase. Jakoby nic, jen tak náhodou, co právě dělám, a pak najednou, že ty rukávy malinko zkrátila. Že byly moc dlouhý, a taky ty manžety, ty že dala z toho dolů. A poněvadž se zrovna na nic nehodí, tak kdybych třeba věděl, kam je našít, že mi je ochotně k tomu účelu dá.

Za týden jsme se dohodli, že by ta róba mohla být trochu kratší, později jsme odpojili rukávy, nakonec i sukni a zůstala jen blůza. Ale ta taky vzala za své.

A za tuhleto vzorovanou látku jsem kupoval dobrou vlněnou, svetry, prádlo, boty a taky šicí stroj. Ale abys nemyslel, že jsem kupoval jen užitečný věci. To by bylo zase málo jiný radosti. Taky jsem něco dával v hotovosti, koupil jsem bednu doutníků, hodně šunky a všelijaké hračky. Bonbóny jsem vdebíral pro děti na metráky.

Pak se nám najednou slečna šťastně vdala. Já v tom viděl Boží prsty, tak mi bylo pěkně, udělal jsem tenkrát kytic, kolik jsem jich už v životě neudělal.

Jo — a k tomuhle pěknému dolárku. Tak ten jsem si jediný ponechal. Ona totiž jednou přišla a povídá se smíchem:

"Pane Patoučka, ta blůza už je taky pryč, ale když to párali, tak tam byl taky tenhle jeden dolárek, vlastně tam ani nepatřil, byly na tom hořejšku samé stovky — ale někde ta fazóna táhla, pořád byl na jednom místě fald, a tak to s tím malým vyflikovali. Ten je váš a nechte si ho na památku."

Moc jsem se z něho těšil. Ještě jsem jí dělal nějakou dobu takový pěkný věci z kytiček na ni nebo na stůl, ale pak zas někam odjela se svým manželem a už jsme se v životě neviděli. Já jsem taky musel změnit místo, a tak zůstal ze všeho jen tenhle jeden papírek. A abys tedy věděl, že ty šaty měly nakonec dělat jenom radost, tak si vem tu malou krásu, ale ne na žvejkačku, to bych viděl zase jenom rub tý velký země, kde jsou bílí, černí, blázni i hodní lidé. Já chci vidět spíš ten líc, protože těch normálních a hodných je tam víc, než se pod těma šatama z dolarů pozná. Ale musíme je nějak objevit.

Pavel Javor:

Pro život nikde nekončící

(Mario Hiklovi)

*I bylo ticho hrobové,
drtivé ticho, k uzalknutí —
Ztratili jsme tě, domove,
ale to ticho hrobové
jen více milovat nás nutí.*

*Ztracený, učil jsi nás znát,
obhlížet život z jiných břehů.
Dnes nenalezneš u nás něhu,
jen tvrdost, tvrdost ocele,
jž si má píseň ustele,*

*Chci poděkovat za palmy,
za vlny vzdutých oceánů.
Nic z toho život nedal mi,
a přece svůj dík zápalný
zařehuji dnes pozdě k ránu.*

*Ztracený, učil jsi, jak z trav
vykřesat tvrdou skývu chleba.
Krev vytryskne a krev se vstřebá,
jako děšť před útokem štáv.*

*Jsmo ještě všichni plni zim
a zeleného zimozrázu.
K životu přissát kořeny,
člověk je k písni stvořený
a píseň zní i v krutém mrazu —*

*Domov, ježž exil učí znát,
ten domov nikdo nevezme ti!
Rozkvetlou loukou běží děti,
připnou ti kytku na kabát.
Dřív, než tvůj sen dozraje činem,
život už roste v srdci jiném*

*Ten domov nikdo nevezme ti,
ten, který osud učí znát.
Rozkvetlou loukou běží děti,
není třeba se o ně bát,
všude, kde rostou lidé rovní
do přímých blesků, do povodní,
se naše děti chtějí přát.*

*Ideme s nimi cestou nekonečnou,
v údělu jenom úhrnném,
kam všechno máří stejnou tečnou,
kde malé své dny rozhrnem.*

*pro život velký, nekonečný,
pro jasný věčně znící tón
těch, z jejichž srdcí roste růže
a z jejichž srdcí roste strom,*

*těch, kdož se dosud nezrodili
a pro které jsme poslední.
Pro život nikde nekončící
má píseň v ranním šeru zní —*

(Ze sbírky: "—nedosněno, nedomilováno...")

Z našeho Siona a odjinud

Br. Dr. Jaroslav Mrázek, farář Českobratrského presbyteriálního sboru v Omaze, nám zaslal následující zprávy: 29. září t. r. chrám Páně českobratrské církve v Omaze byl zaplněn rodinou a mnoha přáteli, kteří se shromáždili k vzpomínkové službě na sestru Julii Šabackou, rozenou Goldovou. Zesnulá pocházela z Hovězího u Vsetína a provdala se za Josefa Šabackého na Vinohradech. V srpnu t. r. ještě oslavili manželé Šabackých 56. výročí manželství. Sestra Šabacká byla věrnou služebnicí Páně a činnou členkou řady českých sborů v Nebrasce, posledně pak v omažském sboru. Dp. Jaroslav Mrázek vykonal pohřební obřady, při nichž kázal na text z Genesis 24:56: "Nezdržujte mne, poněvadž Hospodin učinil šťastnou cestu mou; propust'tež mne, ať jdu ku Pánu svému."

Druhá zpráva br. far. Mrázka oznamuje radostnou událost, kterou oslavně vzpomenuli manželé Josef a Anežka Lefflerovi z Omahy. 2. října t. r. se ve zdraví dožili 50. výročí manželství. Jejich provdaná dcera, Rosemary, z Tábora v Jižní Dakotě, uspořádala pro ně slavnostní hostinu v Českobratrském chrámu Páně v Omaze, ku které se sešla nejen rodina, ale i mnoho přátel našich jubilantů. Bratr i sestra Lefflerovi jsou dlouholetými členy a pilnými pracovníky v omažské církvi. Bratr Leffler byl též činný i v Národní jednotě čsl. protestantů a svými dary po léta podporoval práci Jednoty. Manželům Lefflerovým vyprošujeme hojnost Božího požehnání a zdraví do dalších let společného života.

Z REDAKCE

Omlouváme se čtenářům za značné opoždění čísla. Avšak až do poslední chvíle jsme si nebyli jisti s jeho vydáním.

Odezva čtenářů na naši výzvu otištěnou v minulém čísle byla pěkná, ale nedostačuje na to, abychom mohli s důvěrou pokračovat v pravidelném vydávání časopisu. Proto s lítostí oznamujeme naší čtenářské obci, že poslední číslo Husova Lidu výjde krátce před vánočními. Tím skončí období 26ti let, během kterých Husův Lid sloužil, jak naši americké větvi československých vystěhovalců, tak i poválečným politickým uprchlíkům rozestých po celém světě. Se zastavením Husova Lidu ovšem ukončí i svůj život Křesťanské Listy, jeden z nejstarších evangelických časopisů ve Spojených státech.

Slovy nelze vyjádřit plnost služby, kterou naše dva časopisy prokázaly našemu lidu během více jak 70ti let! Stránky posledních dvou čísel by nestačily na vypsání jmen bratří a sester, kteří nejen finančně, ale i literárně pomáhali udržovat naše časopisy. Oba naše listy zaujímají přední a čestné místo v časopiseckých dějinách československého tisku v zahraničí.

Křesťanské Listy byly časopisem, který vznikl v době posledních pionýrských let Ameriky, kdy ještě mnohé části střední a západní Ameriky byly osazovány vystěhovalci ze všech částí Evropy. Byly časopisem, který spojoval evangeliky československého původu nábožensky. Husův Lid, na druhé straně, vznikl na počátku druhé světové války a byl myšlen nejen jako měsíčník, který by nábožensky spojoval a povzbuzoval naši československou obec, ale i politicky a kulturně sjednotil náš odboj proti nacistickému a fašistickému násilí, které ovládlo Československo a téměř celou Evropu. Po válce pak, Křesťanské Listy a Husův Lid stály nekompromisně v řadách těch časopisů, které bojovaly a bojují proti komunistickému násilí, jež ovládlo naši starou vlast.

Poslední číslo bude obsahovat řadu reflexivních článků z pera těch pracovníků, kteří stáli při zakládání našeho listu, aneb kteří li jeho pravidelnými přispívateli.

však celou čtenářskou obec o literární přispěvek do posledního čísla. I dopis vyjadřující vaše city a vzpomínky bude vítán. Uzávěrka příštího a posledního čísla bude 25. listopadu.

Jan Rokyta:

Nebyl stvořen člověk . . .

*Nebyl stvořen člověk, národové šelem
aby z něho rostli, vlci hltaví,
tygři, lační krve — dárce života
dal mu chodit zemí zpřímá, vzhůru čelem
k modru, vysoko jež sklenul nad hlavy,
by jej k slunci, hvězdám zvala tesknost.*

*Zaím národové chodí po sta věků
s hlavou jako šelmy k hrudě schýlenou,
hledajíce, zraky krví podlité,
co by pohltili — mnohou horu, řeku
přelezou i zbrodí, v dál se přeženou,
hrůzu, bolest šíří v zemi dobyté.*

*Vše, co tam se rodí, lačně uchvacují:
pole, nivy, lesy s boží úrodou;
ty, když od praotců vše to dědili,
muže, matky, děti vlekou do svých služ
s jejich řečí dravou, s jejich svohodou —
vše si v kořist berou spárem násilí.*

*Písmě ve pláč mění lačné vytí vlčí,
tygři řev dál, dále šíří zděšení,
hlásá: "Moc má právo, lide zpozdlý,
srážeti tě tlapou — Bůh tvůj v nebi mlčí,
pro modlitby tvoje světa nezmění:
nám dal sílu, bychom tebe honili."*

*Bůh však mlčky váží toho světa skutky,
váží také tichých nářky, vzdychání,
touhy v duše hloubi, k nebi povzlety . . .
Zvolna zrno k zrnu sypou vděčné sutky,
čas však v budoucnost jichž vichrem uhání
s Božím soudem na svět šelem prokletý.
(Nové písně osvobozeného otroka).*

*Pravda Husem zapálená žije. — Doufám,
že život Kristův, který jsem v Betlemě
Slovem kreslil v srdcích lidí a
v Betlemě zničit, zprvu*

k radosti a lidu, který miluje život Kristův— a já se z toho budu radovati, jak doktor říká, "až procitnu", t. j. až vstanu z mrtvých. A nepomíne písmo, které je na stěnách v Betlemě, proti němuž se Pálež nejvíce rozhořčuje, tvrdě, že jím jsem uvedl bludy mezi lid. Týž Pálež také nejsilněji naléhá, aby bylo zničeno to Písmo a aby mne zahanbil co nejvíce. — Menší bolest působí zlo, jež je působeno lidmi cizími; více však v nás řadí ty muky, které trpíme od těch, na jejichž smýšlení jsme spoléhali, poněvadž se škodou tělesnou mučí nás pohroma ztracené lásky. Tak je patrná má bolest stran Pálče.

Petrovi z Mladoňovic, 1415.

Předplatné a dary na časopis a práci Jednoty

došlé do 15. října 1965.

Mrs. Caroline Zimmerman, Western Springs, Ill., předplatné a dar	\$5.00
Emil H. Jerabek, Silver Lake, Minn., př.	2.00
Miss Marie Wokoun, Cedar Rapids, Ia. předplatné a dar	5.00
R. F. Lockwood, Leonardo, N.Y., předplatné a dar	5.00
J. V. Sladek, Washington, D. C., př., dar	5.00
Dr. Matthew Spinka, Claremont, Calif.	4.00
John Mikulasek, North Liberty, Iowa, předplatné a dar	10.00
Paul Mayton, Akron, Ohio, předp.	4.00
Mrs. Frances Hlavatý, Edmond, Oklahoma, dar	5.00
B. P. de Dube, Jackson Heights, N. Y. dar	20.00
Karel Prchal, Berwyn, Ill., dar	15.00
Mrs. Katerina Honska, Pasadena, California, dar	10.00
Mr. and Mrs. Václav Kubicek, Berwyn, Illinois, předplatné a dar	5.00
Štěpán Hodina, Karlsruhe, West Germany, dar	4.96
Frank Heizlar, Pak Falls, Wisc., předplatné a dar	12.00
Přítel Jednoty z Toronto, Ont., dar	25.00
Dr. O. Odložilík, Philadelphia, Penna.	20.00
Dr. Miloš Ražek, New York, N. Y.	100.00
L. K. Valachovic, Johnstown, N. Y.	20.00
Dr. & Mrs. Jaroslav Mrázek, Omaha, Neb.	10.00
Mrs. Earle I. Rauhner, Atlanta, Ga.	10.00
Martin Kujan, Rhinebeck, N. Y.	5.00
Anton Travníček, Smithville, Texas	10.00
John Erazim V. Kohak, Hingham, Mass.	20.00
Miss Szalatnay, Washington, DC	10.00
Ideme s ním, Chicago, Ill.	5.00
v údělu jenom úhrnně, Chicago, Ill.	2.00
kam všechno míří stejnou tečnou, kde malé své dny rozhrnem.	

prostřednictvím Karla Hujera	50.00
Nejmenovaný přítel, Washington, D. C.	10.00
Geo. Humlíček, Dodge, Nebraska	5.00
Dr. Joseph Pestal, Rawlins, Wyo.	3.00
Rev. & Mrs. Jan Sírny, Coraopolis, Pa., k uctění památky Rev. Chas. Koukol	5.00
Mrs. Agnes Koukol, Coraopolis, Pa.	10.00
Mrs. Stanley G. Greene, Park Ridge, Ill.	10.00
Joseph Kasperek, Cleveland, Ohio	5.00
Mrs. Rose Hynek, Omaha, Nebr.	5.00
Mrs. John Peštal, Omaha, Nebr.	\$5.00
Miss Marta Soltesz, Brooklyn, N. Y.	10.00
John Kvasnicka, Oelwein, Iowa	4.00
Mrs. Martin Oravec, Detroit, Mich.	6.00
Karel Kriz, Wood Dale, Ill.	8.00
Charles Jasa, Wahoo, Nebr.	10.00
Mrs. Frank Dystensky, Scribner, Neb.	3.00
Sam Brkal, Bridgman, Mich.	5.00
Joseph Koukol, Wayne, Kansas	30.00
Mr. T. Cermak, Villa Park, Ill.	15.00
Jaroslav B. Opočenský, Dominion City, Man. Canada	10.00
Mrs. Frances Tyroler, Pittsburgh, Pa.	15.00
Vlad. J. Donat, Baltimore, Md., památce drahých rodičů Rev. Joseph Donat a Barbara M. Donat	50.00
Mr. & Mrs. J. J. Nedbalek, Temple, Tex.	3.00
Chas. J. Novotný, Clarkson, Neb.	8.00
Mrs. Chas. Kasik, West, Texas	5.00
J. Nevečeral, Toronto, Ont., Can.	10.00
Mrs. S. Halkovich, Shelton, Conn.	2.00
Mrs. R. Rumanová, Leonardo, N. J., k uctění památky bratra R. F. Lockwood	5.00
Mojmír Frinta, Altamont, N. Y.	4.00
William Kyncl, Westchester, Ill.	4.00
A. K. Toronto, Ont., Canada	25.00
A. K. Toronto, Ont., Canada	20.00
Paul Kubík, Cleveland, O.	10.00
Paul Smílek, Hutto, Texas	10.00
Mrs. Blanche Vtipil, Prince George, Va.	10.00
Mrs. E. Newfield, Sacramento, Calif.	10.00
Joseph Snopek, Toronto, Ont., Canada	2.00
Mr. & Mrs. J. J. Nedbalek, Temple, Tex.	5.00
Mrs. S. J. Standish, Garden City, Mich.	5.00
Miss Anna Hanzlík, Berwyn, Ill.	10.00
Charles Ordan, Brooksville, Fla.	6.00
A. D. Mosinee, Wisc.	5.00
Geo. Selong, Uniontown, Pa.	5.00
John Pasternak, Hollywood, Fla.	6.00
Mrs. Frances Stanek, Ely, Iowa	5.00
Mrs. Suzan Dikant, Newark, N. J.	5.00
Joe M. Jersak, Outlook, Sask., Can.	10.00
Mrs. M. Bavko, Pittsburgh, Pa.	2.00
Lois Pelecky, Omaha, Nebr., Jednotě rova	10.00, a k uctění památky Mrs. Anna
backy, \$5.00	15.00
vyprošuje, přijal John Opie, pokladník, 4800 So. zdraví do Ave., Chicago, Ill. 60609.	